

נעם אמרים

דברי אלוקים חיים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דרשת כל נדרי, תשפ"א

קַרַע רַע-גִזֵר דִּינָנוּ

להתפלל ולקרוע שערי שמים לביטול הגזירות המרות

עליכם מים טהורים וטהרתם. ואומר (ירמיה
יז, יג) מקווה ישראל ה'. מה מקווה מטהר את
הטמאים, אף הקב"ה מטהר את ישראל. את
דבריו הקדושים פותח רבי עקיבא באמירת 'אשריכם
ישראל'. לפני שהוא עוסק בטהרת ישראל הוא מקדים
ואומר 'אשריך בן ישראל' בעצם היותך 'ישראל'.

עת צרה היא ליעקב

השתא הכא נדבר ונעורר בדרך שונה מכל שנה ושנה כי
בזמנים שונים אנו נמצאים, לא בעתות של רגילות אנו
שרויים אלא בזמן קשה מאד. בראש-השנה כבר אמרנו,
טרם ניגשנו לתקוע בשופר, שהרגשה יש שמגששים
אנו במחיצות של ברזל, מנסים לפתוח פתח כחודו
של מחט בקירות האבן, במחיצות הגדולות ובשערים
הנעולים. וכעת, לדאבון לב ונפש, הדברים ניכרים כבר
בעליל. בעוד רבים עסוקים בימים אלה לחפש אחר
לולב מהודר שבמהודר כזה אשר ירוק הוא מקצה עד
קצה, כבר התרגשו צרות צרורות על ראש בני ישראל
ואסונות נוראים התרחשו בימים ספורים אלה ממש.

ויתירה מכך. רק היום קיבלתי ידיעה מארצות-הברית
שם דורשים השלטונות לסגור ולנעול שערי בתי
התורה והתפילה, את כל בתי החינוך. מוחץ תשכל חרב
ומחדרים אימה. מסוגרים אנשים בבתיים ואחוזים
אימתה ופחד עד שמגיעים לחולי הגוף והנפש מרוב
האימה והבעתה. והלא גם כאשר שני גויים בקצהו השני

עַד שִׁירְצָה אֶת חֲבֵרוֹ לְהַתְפַּלֵּל וּלְפַעֵל עֲבוּר הַזּוּלָּת

אשריכם ישראל

כי ביום הזה יכפר עליכם, לטהר אתכם מכל
חטאתיכם לפני ה' תטהרו (ויקרא טו, ל). מנהג אבותינו
רבתינו הקדושים לפתוח בהאי עידנא דרעווא בפסוק
זה, להפוך בו ולדרוש הימנו.

מכתוב זה דרש רבי אלעזר בן עזריה (יופא פה, ב) - מכל
חטאתיכם לפני ה' תטהרו, עבירות שבין אדם למקום
יום הכיפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחברו, אין
יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו. ועלינו לברר
ולהעמיק בדברי התנא הקדוש אשר לימדנו דין זה,
שאין יום הקדוש מכפר על עוונות שבין אדם לחברו, מן
המקרא הזה.

בהמשך המשנה מובאים דברי התנא הקדוש רבי עקיבא
אשר נרצח בעיצומו של יום הקדוש, כאשר לפנות
הבוקר סרקו את בשרו במסרקות של ברזל. רבי עקיבא
קדישא הלא הוא יסוד תורה שבעל-פה בעוד משה רבינו
מהימנא הוא יסוד תורה שבכתב. וכה אמר רבי עקיבא,
אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר
אתכם, אביכם שבשמים. שנאמר (יוחאל לו, כה) וזרקתי

של העולם מתגוששים ביניהם, לימדו אותנו צדיקי הדורות שיש לך שייכות והשלכה על בני ישראל, אם כן, כאשר השטן מסתובב ומעיק בתוככי ארץ הקודש, אנן מה נעני'.

אין לנו אלא לאחוז בפלך התפילה, לשאוג ולזעוק ולהתפלל בימים קדושים הללו שכבר נזכה לביאתו של מלך המשיח. הלא כבר התמוטטו כל מוסדי תבל. כבר נכון הוא העת שהכל יתהפך ברגע כמימרא, מלך המשיח יפציע, והיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ועוד עלולים לתבוע אותנו אם לא נתפלל די על כך ולא נקרע שערי שמים.

ולא, אין כוונת הדברים שצריכים להסתובב בעצבות, אולם כן עלינו להתעורר ולחשוב מדוע עשה לנו ה' ככה. ומן הצורך גם לפקוח את העיניים ולחשוב על צרות האחר, להרגיש את צרת הזולת והצרות הרי עברו עד למעלה ראש, כהנה וכהנה. גם צרת הקורונה אשר אם בתחילה הזחירו שהיא פוגעת דווקא במי שמוגדר ב'קבוצות סיכון', מבוגרים או חולים, הרי שכיום ישנם צעירים רבים כל-כך, בריאים כל-כך, אשר אף המה מאושפזים בבתי הרפואה ומתייסרים ייסורי שאול. וזאת מלבד כל הצרות הרבות בהן כבר מורגלים אנו. האסונות הרבים, החולים, מחוסרי הפרנסה, המצפים בכיליון ובכאב לזרע של קיימא. בחורים מבוגרים המשוועים שכבר ייגאלו ויעמדו מתחת לחופה. נחת מהצאצאים ועוד. כמעט ואין בית אשר אין שם צרה וכאב.

איני עורך כי אם חשבון הנפש לעצמי ומפאת שאין מן הנעימות שיוכיח אדם עצמו, אומר אני את הדברים בלשון נסתר, אולם אין כוונתי אלא לעצמי בלבד.

וזה ל'ך' האות

בפרשת שמות מספרת התורה אודות משה רביא מהימנא אשר רעה את צאן יתרו חותנו במדבר, שם ראה מוחיה אלוקי, טנה בעור באש והסנה איננו אוכל. כאשר קרב משה להביט בסנה, שמע קול אלוקי המדבר אליו מתוך האש: של נעליך מעל רגליך כי המקום שאתה עומד עליו, אדמת קודש הוא. הקב"ה נגלה אליו והורוה לשוב מצרימה ולגאול את בני ישראל מיד פרעה הרשע העריץ: **ל'ך' שוב מצרימה והוציא את ישראל מארץ מצרים.**

אולם משה רבנו, האיש משה אשר היה ענו מכל האדם אשר על פני האדמה (במדבר יב, ג), סירב לקבל עליו את השליחות כי לא ראה עצמה ראוי אליה ואמר 'מי אנוכי כי אלך אל פרעה, וכי אוציא את בני ישראל ממצרים?'

שלח נא ביד תשלח!'. הורוה הבורא: **כי אהיה עמך. וזה ל'ך' האות כי אנוכי שלחתיך, בהוציאך את העם ממצרים, תעבדון את האלוקים על החר הזה.** מקשה האלשיך הקדוש על אומרו 'וזה ל'ך' האות', וכי האות למשה היה, הלא האות היה כסימן לבני ישראל, משה לא זקוק היה לאות וסימן על מנת להאמין, ואם כן היה צריך לכתוב 'וזה ל'ך' האות'.

להבנת הדברים נקדים להתבונן התבוננות נוספת בקורות חייו של משה רבנו. כאשר נולד משה התמלא הבית כולו אורה. אמו ראתה אותו, ותרא אותו כי טוב הוא ותצפינהו שלושה ירחים (שמות ב, ג). לאחר שלושת חודשים, משראתה אימו שאינה יכולה עוד להחביאו, בנתה עבורו תיבת גומא והניחה אותו על המים. סופם של דברים שבתיה בת פרעה מצאה את משה ולקחה עמה להתגדל בבית פרעה הרשע. ולכאורה, איך יכול היה להיות כדבר הזה, הלא החרטומים זיהו לבטח תיכף שהתינוק המסתובב בארמון המלך אינו אחר מאשר מושיען של ישראל, אותו מושיע כמנו מתיירא פרעה, ואם כן מדוע לא מיהר פרעה להורגו נפש אלא גידלו בביתו. הלא תימה היא.

מידותיו הרעות של משה רבנו

דברים נוראים מובא בספר הקדוש 'ברית אברהם' (חברו חד מן חברי'א של תלמידי המגיד הגדול ממעורר ש"ע) שם מפרש על אותו סיפור המובא ב'אור פני משה'. מעשה במלך אחד אשר מלך בזמן דור המדבר ושמע את גדולתו של משה רבינו, רועם של בני ישראל. השתוקק המלך לדעת איך נראה האיש משה ושלח את עבדיו שיסעו למקום חניית בני ישראל במדבר ויקחו עמהם צייר מומוחה אשר יצייר את דמות דיוקנו של משה רביא מהימנא. עבדי המלך כן עשו, נדדו נדוד יחד וחיביא למלך ציור מדויק מדמותו של משה איש האלוקים.

ויהי בראות המלך את הציור ציווה על אתר למהר ולהרוג את כל אותם העבדים והמשרתים וגם את הצייר, באומרו שעל פי חכמת הפרצוף הוא מכיר בפניו של האיש המצייר שהוא איש אשר יש לו כל תאוות רעות וכל מידות מגונות שבעולם ולא יוכל להיות שזהו משה רבם של ישראל, זה אשר העבירם את הים והוריד להם תורה מן השמים. כמעט והרג המלך את עבדיו עד שקם אחד מהם, חכם מאד, ושכנע את המלך שאכן כך בדיוק נראה משה רבם של ישראל. המלך לא התאפק ונסע בעצמו אל מקום חניית בני ישראל המדברה ושם ביקש לפגוש במשה רבנו. כשפגש המלך את משה ראה שאכן, הוא נראה במדויק כפי שצייר הצייר.

משה רבנו שמע מן המלך את פליאתו והסביר לו שאכן נכון הוא רואה, אכן - אמר לו משה - יש בי את כל המידות והתכונות הרעות אשר אתה משכיל לראות בחכמת הפרצוף, לא נפלה ממני אחת. ובאשר לשאלתך איך הגעתי למדרגה גבוהה זו, ההסבר הוא שאכן מעת לידתי יש בי את הטבעים הרעים הללו ועד היום עדיין כל התאוות המגוננות יש בי אלא בכל רגע ורגע אני לוחם עם יצרי ומתגבר על תאוותי, בכל רגע ורגע אני קם ומתגבר על כל מידותי הרעות. כך זכיתי לעלות למרום ולהביא תורת אמת.

להתגבר על המידות והתכונות

זה היה כוח קדושתו הנשגב של משה רבנו, להתגבר על יצרו ועל טבעיו הרעים בכל רגע ורגע מחדש. לנצח בכל רגע מחדש. על כן בעת לידתו נאמר 'ותרא אותו כי טוב הוא', על שם מלחמתו על יצרו הרע.

מטעם זה גם הניחו פרעה הרשע להתגדל בביתו ולא התיירא הימנו, כי פרעה הרשע הביט וראה את החיצוניות של משה, את תווי פניו המלמדים כמה שטוף הוא בתאוות ובמידות רעות, אמר פרעה לעצמו ולחרטומיו, הלא הוא, משלנו הוא, יכול הוא להישאר בחיים. ולא ידע אותו רשע שמשה רבנו לוחם מלחמה כבידה עם יצרו להתגבר על כל הטבע הרשע ועל כל התאוות עד שהצליח להפוך את כל מהותו ולהיות 'משה איש האלוקים', איש שכולו אלוקות, מהות אלוקית, חטיבה אחת של אלוקות. כה זכה משה רבנו לטהר עצמו. מטעם זה גם לא נודע מקום קבורתו של משה רבנו עד עצם היום הזה - כי משה רבנו לא היה לו גוף ככל הגופים מרוב שטיהר עצמו בסילודין והוא שונה מכל איש חי עלי אדמות עד ימות עולם.

כעת אף נבין מדוע בתחילה סירב משה להיות גואלם ומושיעם של ישראל כאשר דיבר אליו הקב"ה מתוך הסנה, כי בהביטו על מידותיו הרעות טען 'מי אנוכי', וכי ראוי אני, איש אשר מידותיו רעות, להיות זה שמושיע את בני ישראל ומנהיגם בדרך צאתם ממצרים.

אותו משה, רבם של ישראל, משמש כדוגמה לעבודת המידות, אותה עבודה עליה כותב רבנו הקדוש הרבי רבי אלימלך זי"ע ב'נועם אלימלך' (פרשת שמות, עה"כ וירא אליו ה') וזה לשונו הבערת באש: "הנה עיקר עבודת האדם, הוא לשרש ולעקור את כל מידותיו הרעות והמגוננות, כגון שנאה וקנאה וגאווה וכדומה. ועל ידי זה יוכל שפיר בסייעתא דשמיא להגיע למדרגות גדולות בעבודת ה' ולדבקה בו יתברך שמו", עד כאן דבריו הקדושים. את הכוח הזה העניק לנו משה רבנו

עליו השלום ככוח שבירת מידותיו הרעות ועד דורות עולם כל החפץ לשבר את מידותיו ואת טבעו המגונה, ידבק באורו של משה רבנו ובתורת משה וכך יקבל כוח להפוך רע גמור לטוב גמור, כמו משה רבנו שהתמודד עם המידות המגוננות והרעות ביותר והפך להיות משה איש האלוקים.

ברם, למרות כוחו הגדול במלחמת היצר, המעיט משה רבנו את עצמו בעיניו. והאיש משה ענו מאד. הוא לא האמין בעצמו. לכן, כשראה את הסנה בוער בלבת אש, ירא מלהביט. ויסתר פניו מהביט.

אורו של משה רביא מהימנא

כיוצא בדבר הוא מאמר הזוהר הקדוש (ח"ג קפד, א) שם מבוואר טעם נתינת התורה במדבר דווקא, במקום ציה ושממה. כי 'ליכא נהורא אלא דנפיק מגו חשיכא', האור הבהיר והנעבר הוא זה הצומח מתוך החושך והאפילה. לכן דווקא מתוך מדבר שכולו שממה, מקום חושך וריקנות, הצמיח הקב"ה את האור הגדול, את התורה הקדושה, תורה אור. וכך דווקא מתוך מידותיו הרעות בהן נולד משה רבנו, צמח האור הגדול ביותר עליו אדמות. משה רביא מהימנא, אשר לא קם כמוהו עוד נביא בישראל.

זהו לימוד גדול והתחזקות גדולה לנו, בני ישראל, עם משה. הנה כאשר יהודי עומד כעת ביום הקדוש, אל לו לחשוב לעצמו שהוא יכול להתרפות ולהתייאש בהביטו אל תאוותיו הרעות ואל מידותיו המגוננות. יידע האדם שעדיין כמה שמידותיו גרועות, הוא נולד עם מידות הטובות פי מאה מאותן המידות המגוננות בהן נולד משה רבנו, איש האלוקים. ויביט האדם על משה ויראה שגם מי שטבעו רע ומזוג מגונה, יכול להגיע למדרגות הגבוהות ביותר, להיות זה שהסיר כמה פעמים את חרון האף מעל בני ישראל וכאשר אמר לו הקב"ה 'הרף ממני ואשמידם', הוא קם בכל זאת וחילה על בני ישראל, ויחל משה, ופעל להם.

זהו אשר אמר הקב"ה למשה רבנו בסנה, 'וזה לך האות', לך דווקא. כה דבר האלוקים אל משה עבדו: הנה אתה בעצמך האות שבני ישראל יכולים להיגאל. הבט על עצמך וראה איך הצלחת להגיע למעלות ומדרגות רמות ונשגבות מתוך חשכת המידות הרעות, יכולת להפוך את טבעך. אף בני ישראל כן, למרות שהם משוקעים בטומאת מצרים, עוד יכולים הם להתהפך מן הטומאה אל הקדושה ולצאת בגאון מארץ מצרים. ודווקא על ידך. מי שהיפך טבעו ומידותיו עד הקצה האחרון.

לבני ישראל, להסיר את כל הצרות הכבדות והרעות אשר שומעים חדשים לבקרים. רחמנא לשיזבן.

שירצה את חברו

טרם גשים אנו לתפילת היום, עלינו להיעצר ולהתבונן בכל צרות ישראל שהגיעו לאוזננו. געוואלד, כמה צרות ואסונות שמענו היום, כמה צרות שמענו ביום אתמול. אוי כמה צרות נוראות ואסונות נוראים התרחשו ובאו במהלך כל השנה החולפת, עד יום כיפורים זה מיום כיפורים העבר עלינו. הלא עלינו לקרוע שערי שמים עבור הזולת להתפלל ולבקש ולהתחנן עד אין קצבה עד שאנו מרגישים שבשמים התרצו לקבל תפילותינו בעד הזולת. שמא זו הכוונה שביום הכיפורים אנו צריכים לשוב בתשובה **עד שירצה את חברו** - כלומר, להתפלל כל-כך על חברו עד שירגיש שחברו נרצה בגורלו והוטב לו ממרומים. אחרת, הלא עלינו צערו וצרתו של הזולת, כי היה עלינו לפעול עבורו ולקרוע את רוע גזר הדין.

מה לנו יותר קשה מהנגף הקשה אשר מכה בנו ללא רחם. הנגף המסתובב בעולם וקוטף נפשות. כמה יהודים היו בין החיים בתחילת השנה וכעת הם כבר שוכנים בעולם הנשמות, כאשר עד שנפחו נשמותיהם סבלו סבל רב וייסורים גדולים ומרים. מזועזע כל לב לשמוע סיפורם של חתן וכלה מארצות-הברית אשר עמדו מתחת לחופה בשלהי חודש אדר תש"פ ואילו בכניסת שנת תשפ"א כבר לא נשאר בין החיים אף לא אחד ממשפתי החופה. לא הרב מסדר הקידושין, לא המחותנים, לא הסבים ולא המוכבדים שכובדו בברכה תחת החופה - כל אחד הלך לעולמו בפני עצמו בגלל הנגף הנוגף בנו ללא רחם. רחמנא ליצלן.

הרי אם היינו מכוונים היטב ביום הכיפורים העבר בבקשת 'אבינו מלכנו, מנע מגיפה מנחלתך', בוודאי היינו מצליחים להמתיק את רוע הגזירה. ומי היודע מה מצפה לנו בשנה בפתחה אנו עומדים. געוואלד. ומצפה לנו, מצפים לנו דברים. אין כוונתי חלילה להבעיתכם אולם מה לי להעלים את האמת. אומר לכם בפה מלא, מצפים לנו דברים בשנה הקרובה. ישמרנו האלוקים.

אשמנו - שלא התפללנו די

בשם כל ישראל נקומה עתה יחדיו להתוודות ולומר 'אשמנו' מתוך חרטה על עוונות שבין אדם לחברו. שניכנס ליום הקדוש בקדושה ובטהרה. עד שירצה את חברו - מבלי שחלילה יהיה על ידיו דם נקיים מכך שלא ביקשנו ולא העתרנו ולא שמרנו די על חיי חברנו. אנו מודים ומתוודים, מודה ועוזב ירוחם. וכאשר מיטיים

שמא זו כוונתו של התנא הקדוש רבי אלעזר בן עזריה, אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו, הכוונה שישלים את כל התכונות והתאוות, לבטל את הגאות ולהכניע את היצר ובכך להשלים את מידותיו והתנהגותו בינו לבין חברו. וכל זה בכוח התורה הקדושה, זכרו תורת משה, כי בתורה החדיר משה רבנו את כוח שירות התאוות והיפוך המידות הרעות. לכן אם נחשב מניין התיבות **בי ביום הזה יכפר עליכם** יחד עם מניין כ"ז אותיות התורה הקדושה, תורת משה, נמצא סך **תרי"ג** כסך מצוות התורה אשר הנחיל לנו משה רבנו, המצוות בהן אפשר לרצות את חברו על ידי הטבת המידות ושבירת כל התאוות. ואם נחשב **בי ביום הזה יכפר עליכם** עם האותיות ועם התיבות ועם הכולל לכל תיבה ותיבה, שוב נמצא אותו סך אמור, סך **תרי"ג** הרומז לתרי"ג המצוות הכתובות בתורה משה רבנו עליו השלום.

ידידי בקול, בזכותא דמשה

המנהג הוא, לאחר שכבר התוודינו בלחש בתפילת המנחה, לשוב ולהתוודות עתה, קודם אמירת 'כל נדרי', וידידי בקול, בצוותא, כה נהגו רבותינו ומקורו של מנהג קדמון הוא בתורת הרמב"ן (הביאו הבית יוסף, או"ח סי' תת"ז). ויש לבאר שאם מקודם עיקר הוידוי היתה מתוך רצון לרצות את הבורא על העוונות אשר העווינו כלפיו, הרי שכעת אנו מתוודים על עוונות שבין אדם לחברו מתוך רצון לרצות את חברו וזאת על ידי שאנו מקבלים על עצמנו להפך את המידות הרעות ואת הטבע הרע, להתגבר על התאוות ולהתחיל לצעוד בדרך טובים וישרים. על ידי שכה אנו מקבלים על עצמנו, אנו מעוררים את זכותו של משה רבנו, שהוא היה אב לשוברי מידותיהם וזכותו של משה רבינו מהימנא עומדת לנו להפוך רעה לטובה ולהעתיר בעדינו בתחינה. ויחל משה את פני ה' אלוקים.

לכן בעת הזאת מבקשים אנו ממשה, הרועה הנאמן, משה איש האלוקים, אנא, העלה ואחוז בכיסא הכבוד, התפלל נא והעתר בעדנו, בעד הכלל כולו, לפני מלך שוכן במרומים. כאותה שעמדת בזמן המדבר כאשר הנחשים השרפים הכישו והרגו בעם ה', פרשת את כפיך בתחינה לפני הבורא שיעצור את הנגף, כאז כן עתה, פעל נא עבורנו לדחות נגף ומשחית מעלינו. וכל יהודי העומד בבית-הכנסת ביום הקדוש, מקבל את כוחו של משה רבנו ובידו לפעול כמו רבינו מהימנא. לא זו בלבד אלא שלעתיד לבוא יבוא אליו בתביעה, יהודי, הרי היה לך כוח עצום כל-כך ביום הכיפורים, מדוע לא ניצלת זאת להעתיר על צרות הכלל ולפעול ישועות

אשר על כן נתוודה ונרצה את חברינו, לרצות את גורלם. או אז ירצה הקב"ה להשרות שכינתו ומלכותו עלינו. לכן מיד לאחר הווידוי, כאשר מרצים אנו את חברינו בתשובה שלימה, נקבל על עצמנו עול מלכות שמים באהבה, כמנהג אשר הנהיג הרה"ק הרבי רבי שמעלקא מניקלשבורג ז"ע וכה נהג זקה"ק מרנא הי"שמוח משה ז"ע (ואף מנהג זה סימוכין יש לו בדברי הבית יוסף).

נקומה עתה ונתוודה יחדיו לפני אבינו שבשמים:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. תְּבוֹא לְפָנֶיךָ תַּפְלֵתָנוּ וְאֵל תַּתְעַלֵּם מִתַּחַתְּנוּ. שְׂאִין אֲנוּ עַיִן פָּנִים וְקִשֵׁי עַרְףְךָ לֹמַד לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חַטָּאנוּ. אָבֵל אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ חַטָּאנוּ:

אֲשַׁמְנוּ. בְּגָדְנוּ. גִּזְלָנוּ. דִּבְרָנוּ דְּפִי. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. וְדָנוּ. חָמְסָנוּ. מִפְּלֹנוּ שִׁקְרָה. יַעֲצָנוּ רָע. בִּזְבָּנוּ. לָצָנוּ. מִרְדָּנוּ. נֶאֱצָנוּ. סָרְדָנוּ. עֵוִינוּ. פְּשַׁעְנוּ. צָרְדָנוּ. קִשְׁרֵנוּ עַרְףְךָ. רִשְׁעָנוּ. שְׁחַתְּנוּ. תַּעֲבָנוּ. תַּעֲוִינוּ. תַּעֲתָעְנוּ:

סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שׁוּהָ לָנוּ. וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא עֲרִינוּ. כִּי אִמָּת עֲשִׂיתָ. וְאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד.

על חברינו, כאשר מביטים על הכלל, הלב נשפע לגזרי גזרים. כמה אנשים החולים בשנה זו נאלצים ביום כיפורים זה לשתות מים בשיעורים ביום צום תעניתנו.

אכן, עומד אני לפני ארון הקודש ואומר בבירור, איני מצטער על אף פסק הלכה שפסקתי אולם על זאת אני מצטער, על זאת כאבה נפשי, על צערו של היושב במרומים. הלא כמה רב צערו של אב, אבינו שבשמים, כאשר הוא רואה בעיניים כלות כה רבים מבני המוטלים על ערש דווי ומתייסרים בייסורים קשים ומרים. עוד חולה ועוד חולה. כמה חולים יש, חולים בגשמיות וחולים ברוחניות. מה יהא בצערו של אבא המתייסר ובוכה.

אשר על כן, כעת, כשאנו נכנסים ובאים ליום הקדוש, יום הכיפורים, מוטל עלינו לפייס האחד את חברו על כך שלא התפללנו די עליו בשנה שחלפה. הלא אם היינו מתפללים וקורעים שערי שמים עבור הכלל, היו פחות צרות ואסונות וחוליים רעים. אבות על בנים, זקנים ונערים אשר קיפחו את חייהם. נורא נוראות. ועלינו כתשובת המשקל להעתיר בחוזק עבור כל בני ישראל, שלא יישמע שום שוד ושבר בבתי עם ישראל בשנה זו.

ב. בְּקִשׁוֹ רַחֲמִים

מַרְחַמַת הַקְּדוּשָׁה מוֹל הַטּוֹמָאָה

שלא זכו לכישרונות, כשהיה תר אחרי בחורים כאלה שמטבע הדברים אין מי שרוצה ללמוד עמם והיה קובע עם כל אחד מהם שיעור לימוד של שתיים דבר יום ביומו. אחד מאותם בחורים עמם למד בחברותא היה בחור חלש ההבנה שלא הצליח להבין יותר מאשר חומש ורש"י על כן היה חברו, בן העלייה, זה שכעת נהרג על אם הדרך, יושב עמו מדי יום והיו לומדים יחדיו חומש ורש"י.

משקרטה הטרגדיה הנוראה לא הצליח אותו חברותא חלוש הבנה לעכל ולהתנחם. הוא עלה מדי יום על ציונו של חברו ואלופו ושם ביקש שיתגלה אליו לגלות לו מדוע עשה ה' ככה ולמה קרתה הטרגדיה הנוראה הזו. כך משך שמונה חודשים תמימים בהם לא הרפה, יום אחר יום אחר יום, היה מגיע לבית החיים ומבקש את בקשתו על ציונו של חברו הנהרג כאשר הוא בוכה בכייה רבה ועצומה, דבר יום ביומו.

הַגְּזִירָה הַמְרָה שֶׁהַתְּבַטְלָהּ

שמעתי מעשה בשעתו, כשהייתי צעיר לימים, כבר חמיסר, סיפור אשר אינו נותן לי מנוח.

מעשה בתלמידי ישיבה חשובה ביותר בירושלים עיר הקודש שיצאו לנסיעה מירושלים לעבר המוקומות הקדושים. את דרכם עשו במשאית, כלי התחבורה הציבורי של אותם ימים. בהיותם בדרך המוליכה ממירון לצפת, התהפכה המשאית ולא עלינו נהרגו ארבעה תלמידים חשובים, בני עליה, כל אחד מהם צדיק וחשוב בפני עצמו. אף הנהג נהרג עמם.

אחד מאותם ארבעה בחורים שנהרגו בדמי חייהם, היה בחור מופלג ומופלא ביותר שהוריו התגוררו בבני-ברק, הוא היה בן עליה מופלג אשר לרגע אחד לא פסק פומיה מגרסא. הוא היה שומר עיניו בהליכתו ברחובה של עיר והיה מתמיד מופלג, למרות שהגיע מבית פשוט. במהלך היום כולו היה לומד עם בחורים

כעבור שמונה חודשים, התגלה בחבור ההרוג אל חברו, החברותא ללימוד חומש ורש"י, בא הרוג בחלום וגילה לו סוד נסתרים: "דע לך ידידי שגזירה מרה ואיומה ריחפה מעל בני ישראל יושבי ארץ הקודש. מן השמים ריחמו ולקחו את נשמותינו ככפרה, מאחר והיינו נשמות גבוהות וכולנו היינו בני עלייה, ולא אנו בלבד אלא אף נהג האוטו-משאית גם הוא היה אדם יקר וצדיק, מהאנשים שהעולם עומד עליהם, מבחוץ אמנם נראה כפשוט-עם אולם באמת היה צדיק שישב רוב ימיו בתענית. מיתנתו כפרה היתה על הדור כולו לבלתי יסבול בסבל הגזירה המרה והרעה".

עד כאן המעשה אשר התרחש לערך בשנת תשכ"ד ואילו אני קראתי כשש שנים מאוחר יותר במכתב שהתפרסם מעטו של אותו חברותא אשר בחלומו נגלה ההרוג וגילה לו רזי עולם.

לְעוֹרֵר רַחֲמִים וְלַהֲשִׁיב דִּינִים

מורי ורבותי, בשנת תשכ"ד, כאשר ריחפה גזירה איומה על ראשי עם קדש, הסתפק הקב"ה בחמשה קורבנות מתוך הכלל בשביל לכפר על הכלל כולו ולבטל את הגזירה הרעה. כעת, בסיום תש"פ בואכה תשפ"א, כאשר רואים אנו כמה ירד דודי לגנו ללקוט שושנים וכמה נשמות רבות וטהורות נלקחות מאיתנו בזו אחר זו, עלינו להתירא ולהבין אילו גזירות נוראות ומרות מרחפות מעל ראשנו. תסמרנה שערות אנוש, ריבונו של עולם, אלו גזירות נכונות על ראש בני ישראל. ישמרנו האלוקים.

דברים נוראים כתב הרה"ק ה'באר מים חיים' ז"ע (בפרשת ואתחנן) בביאור הכתוב (דברים ו, כד) **וַיִּצְוֵנוּ ה' לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֹהִים לִירְאָה אֵת ה' אֱלֹהֵינוּ, לְטוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים**. ומבאר, ששורש מידת הדין הוא באיסורי 'לא תעשה' שבתורה, כאשר יהודי כושל חלילה ועובר על 'לא תעשה' שבתורה, הריהו מעורר חלילה את מידת הדין שתשרה עליו. ומידה טובה מרובה, כשיהודי מקיים מצוות 'עשה', הוא משפיע חסדים גדולים על עצמנו ועל העולם כולו, כי שורש מידת החסד הם מצוות 'עשה' שבתורה. כשהאדם גומל חסד עם רעהו, מאזין לזולתו ומסייעו, מניח תפילין, נותן צדקה, קמחא דפסחא, וכהנה וכהנה כל מצוות עשה שבתורה, הרי הוא מוריד שפע רב לעולם.

הן בידינו הדבר. אם היינו מתנהגים כראוי מרבים לקיים מצוות עשה, היו יורדים משמי ערבות שפע של רחמים וחסדים, וממילא היינו ניצולים מכל רע, נזק ונגף. אבל אשמים אנחנו שאנו עוברים על דת יהודית, שאנו חוטאים, לדאבון לבב, ועוברים על מצוות 'לא תעשה'

שבתורה ועל ידי כך אנו ממשיכים בידיים דינים קשים על העולם כולו ומבעירים את אש חרון האף. אש בוערת בחוצות. אש בוערת בחוצות. פחד ורעדה אווזת בנו. במקום להתעסק בוטות, אם כן צריך לחבוש מסכה או לאו, עלינו להבין שגם אם עתה עדיין ישנה הגנה כלשהי על-ידי המסכות, הרי ברגע אחד קטן הקב"ה מהפך את הכל. עלינו להבין שלא מסכות רוצה הקב"ה ממנו כי אם את הלב, הוא רוצה שנשוב אליו בתשובה שלימה, הוא רוצה שנקבל על עצמנו לקיים מצוות ומעשים טובים ולהוריד שפע טוב בעולם ולהתרחק ולהתנזר ממעשים הרעים ומעוונות ובכך נמנע משחית ומגיפה מעל כל בני בריתנו.

כי אין שתי ברירות לפנינו אלא אחת היא המציאות. אם מקיימים מצוות ומעשים טובים - מעוררים השפעת רחמים וחסדים. ואם חוטאים ועוברים על ציוויי המקום ברוך-הוא - ממשיכים ומעוררים דינים על העולם. בכך מבאר ה'באר מים חיים' את המקרא **וַיִּצְוֵנוּ ה' לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֹהִים, לִירְאָה אֵת ה' אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים** - תיבת לָנו עולה כמספר **אֱלֹהִים** שהוא השם המורה על מידת הדין כידוע, וזאת עבודתנו, להפוך את 'לנו' לטוב', להמתיק את הדינים ולהשפיע חסדים, זאת על ידי שנעשה **אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֹהִים** ונקיים את כל מצוות התורה בהידור.

מִפְּיִסִּים אֵת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה

הנה מוציאים אנו עתה את ספרי התורה מן ארוך הקודש ועוד רגע קט יסתובבו עמהם ברחבי בית-המדרש באמירת כתוב 'אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה', כמנהג בית סיגעט. וכ"ק מרן אאדמו"ר הגה"ק ז"ע היה מעורר בקול בוכים בדרשתו קודם כל נדרי על הפיוס שצריכים לפייס את התורה הקדושה. כי הנה אומרים אנו **שְׂאוֹר** יהיה **זְרוּעַ צַדִּיק** ואילו **יִשְׂרָי הֶלֶב** יזכו **לְשִׂמְחָה** ומכלל הן אתה שומע לאו, מה יארע למי שאינו צדיק ומי שאין ישר לב. ה' ירחם. על כן אנו צריכים את כוח התורה הקדושה שתגן בעדינו בהאי שעתא.

ברם, וכי תוכל התורה להגן בעדנו וללמד עלינו זכות, הלא במהלך השנה החולפת לא עסקנו די בתורה הקדושה ואת מצוותיה לא קיימנו כהוגן, אהה על נפשנו, אוי עלינו מאד. דיברנו בעת קריאת התורה, לא כיבדנו אותה כראוי. הלא בכך אנו עלולים לאבד חלילה את שמירת התורה הקדושה שהיא המגנה עלינו בזה העולם. לכן אנו מסובבים עכשיו את ההיכל עם ספר התורה וכל אחד מפייס את התורה, מבקש את סליחתה

ומתחנן לפניו 'תורה הקדושה, העתירי בעדי. תורה הקדושה, התחנני בבקשה. בקשי עלינו רחמים לטוב לנו'.

הכי יוכל אדם לדעת מה נגזר עליו במרומים, על מה עליו לבקש ולהתחנן. וכי יודע אדם מה עלולים לחתום עבורו בשמי מעונים. אין זה דבר של מה בכך. אי אפשר למסור פתקא דרחמי ולסמוך לטוב, כי הלא בימים הללו אנו עומדים לדין ולחשבון על כל מה שעשינו והעווינו במהלך השנה שחלפה. על כן אנו צריכים לכוח התורה הקדושה, אנו צריכים שהתורה הקדושה, אש דת למו, תעלה לפני כיסא הכבוד ותעורר עלינו רחמים עליונים. אנו צריכים שהתורה הקדושה תעלה לשמי מעונים ותבקש מלפני הבורא, 'אבינו שבשמים, השאר נא את פלוני בן פלוני בין החיים'. זהו שאמר הכתוב **ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראת את ה' אלוקינו לטוב לנו כל הימים**, אם נקיים את דברי התורה הקדושה, נמתיק את הדינים ויהיה לנו טוב כל הימים. או אז נזכה לברכת השם ולהשראת שכינתו הקדושה, ויקים בנו מקרא שכתוב - **בכר מקום שאוכר את שמי, אבוא אריך ובירכתיך**, כי עסק התורה על ידי כלל ישראל הוא יחוד קוב"ה ושכינתא ישראל.

זה אשר מלמדנו התנא הקדוש רבי עקיבא. הוא מעורר על טהרת בני ישראל על-ידי התורה הקדושה, מה מקווה מים מטהר את הטמאים, והלא אין מים אלא תורה, שנאמר הוי כל צמא לכו למים (סוכה נב, ב), על ידי התורה הקדושה, הקב"ה מטהר את ישראל, ועל ידי טהרת התורה הקדושה אנו זוכים שהקב"ה משרה שכינתו עלינו ואנו זוכים לייחוד באהבה, על כן אם נחשב מניין תיבות **אשריכם ישראל** עם הכולל ועם האותיות, נמצא סך **אלף קכ"ד** - כמניין התיבות **שמע ישראל**, הוי"ה **אלקינו**, הוי"ה **אחד** - הכתוב המורה על ייחוד ה'.

מלחמת האור והחושך

אפשר להביט על כל המתרחש בימים הללו ולחשוב שהכל תלוי בפוליטיקה, אם לפתוח בתי כנסת ובתי מדרש או לאו, אולם לא כך הם פני הדברים. לא מלחמה מול אנשי השלטון מתנהלת כאן אלא מלחמה גבוהה מעל גבוהה של כוחות הקדושה מול כוחות הטומאה. כל ניצוצות הקליפות הטמאות, רוצים לנעול ולסגור שערי בתי תורה ותפילה, וכוח הקדושה נלחם בהם להתגבר עליהם.

בראש-השנה כמעט וגברה ידי הקליפות הטמאות וכמעט וסגרו את בתי הכנסת ובתי המדרש, אולם בני

ישראל התגברו בכוח הקדושה וזעקו 'רצוננו לראות מלכנו', אנו רוצים לזכות להיראות בהיכל ה'. ואכן יכול יכלנו לכוחות הטומאה. שוב לקראת יום הקדוש רצו לעקור מן השורש את בתי הכנסת ובתי המדרש ושוב ניצחה הקדושה, בני ישראל לחמו מלחמת אש על-ידי שאמרו סליחות וביקשו מלפני הבורא 'שמע קולנו ה' אלוקינו', רצוננו להתאסף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ואכן זוכים אנו להתאסף כאן. ועדיין ישנם רבים גם רבים אשר מתייראים מאימת הרשות ונחבאים בדרכם אל בתי התפילה.

פיקחו עיניים וראו בחוש שבמלחמת הטומאה מול הקדושה אנו נמצאים, מלחמת גוג ומוגג רוחנית, כאשר המלחמה היא על עיקרי האמונה, על 'אנוכי ה' אלוקיך', על זאת אנו נלחמים. התורה הקדושה משבחת את ההתאספות שהיא מעיקרי הדת, ברוב עם הדרת מלך, אולם כוחות הטומאה צועקים - ואתם אל תיאספו. אמונים אנו על מצוות 'הכנסת אורחים', והם אומרים - לא ולא. כבדה היא המלחמה הניטשת.

המלחמה היא על 'אשריכם ישראל' העולה כאמור כמניין 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', על נקודת האמונה. המלחמה היא על התורה הקדושה, נשמת רוח אפנו. האם כן ללמוד או לא ללמוד. הם אומרים פן ירבה, חפצים לנעול את כל בתי התורה והתפילה, את כל הישיבות הקדושות ותלמודי התורה. הם אומרים פן ורוצים לסגור את כל מנייני התפילה, להביא אותנו לתפילה ביחידות, הם רוצים להמעית את לימוד התורה עלי אדמות ותואנה בפייהם שהם רוצים 'לנקות את העולם' מן הנגף. שומו שמים, וכי איך יהיה לעולם קיום אם אין תורה ותפילה? היש לך סכנת נפשות גדולה מזו, שאין שומרים את התורה והמצוות. הלא על נקודת ומהות הדת אנו נלחמים. הנאצים הרשעים, יימח זכרם, רצו לכלות את הגוף ואילו כיום לדאבון לבב רוצים לכלות את הנשמה. את קיום התורה והמצוות. רוצים לשבור את לוחות הברית ולהשליכנו מחוץ לקירות ההיכל.

בשנה זו כאשר נבקש ונתחנן 'חתמנו לחיים', עלינו לכוון בכך על חיי התורה, על החיים הרוחניים. מי שלא יעתיר בשנה זו על חיים רוחניים - אינו ידיד ה'. ובזמן נגף שכזה אין הקב"ה מסייע כי אם לידידיו, על כן עלינו להיות ידידי ה', לבקש על חתימה רוחנית לחיים רוחניים ויכריז עלינו הקב"ה - למען אחי ורעי, אדברה נא שלום בך.

הורידי כנחל דמעה

על כן עלינו להגביר כוח ומוח בתפילות יום קדוש זה. כאשר עוד מעט קט כבר ניגש לתפילת 'כל נדרי' הנשגבה ולאחר מכן תפילת ערבית. למחר נתפלל בכוח ובדביקות תפילת שחרית, פסוקי דזמרא, נאמר 'נשמת' בהתלהבות, נשאג 'המלך' מתוך בקשה מלפני מלך חיים על חיים רוחניים. בתפילת המוסף נגיע אל 'עבודת יום הכיפורים', הלא שערות הראש נמורטים באותה עת נשגבה, עת בה אפשר לבקש ולפעול הכל מאת מלך חפץ בחיים. אמנם בצום אנו שרויים והצום מקשה על הכוונה וישוב הדעת, וכל מי שחש חולשה, שיישב מעט וינוח וכשהוא מתחזק שוב, ימשיך להוריד כנחל דמעה, לבקש ולהתחנן. כל אנחה שמתאנחים וכל דמעה שמורידים, נספרים בשמי ערבות.

נחתמה דברינו במה שהיא מורגל בפה קדשו של דו"ה הרה"ק מסאטמר זי"ע. מושל למלך שהזדקק למשקה מסוים ונדיר לצורך רפואתו, משקה אשר אינו בנמצא אצל כל הרופאים במדינתו ובכל רחבי מלכותו. חיפש המלך וביקש עד שגילו לו יועציו שיש מקום אחד, ביערות הרחוקים, מקום מגורי האינדיאנים, שם אפשר להשיג את המשקה הזה. אותו המשקה הוא דמעות העיניים, שכן כוונות וייחודים נשגבים, זה יש די בשמים, יש לבורא את כל המלאכים והשרפים, האופנים וחיות הקודש. הקב"ה חפץ ותר אחר המשקה המסוים, אחר דמעותיהם של בני אדם וזה חשוב אצלו יותר מהכל.

על כן הורידי כנחל דמעה. לבקש מן הבורא מתוך דמעות ומתוך לב נשבר, לב נשבר ונדכא אלוקים לא תבוזה. כשיהודי מקונן על שפל מצבו ודמעות נושרות מעיניו, קל וחומר אם הדמעות הן על צער השכינה,

מייקר הקב"ה את הדמעות הללו, את המשקה הזה. המשקה הזה, משקה הדמעות, יוכל להיות 'טל התחיה' אשר יעמוד לנו לעתיד לבוא, בעת תחיית המתים.

מצלאין אנו מלפני מלך קל רם ונישא, בזכות התורה הקדושה, וכאמור: **כי ביום הזה יכפר עליכם** עם הכולל וכ"ז אותיות התורה, עולה כמניין **תרי"ג** מצוות שבתורה. יעזרנו נא הקב"ה ויזכנו לנצל את כל שעות יום קדוש זה בפתחו אנו עומדים, שנתפלל בזה היום ונעתיך כראוי וחלילה לא נכלה את זמננו בדברים של מה בכך.

העתירו ובקשו בני ישראל, כל אחד לפי כוחותיו. בקשו על חיי, בני ומוזני רוויחי. בקשו על זיווגים הגונים. בקשו על ישועות שיאירו עיני ובתי ישראל. התחננו בבקשה שבשנה זו, שנת תשפ"א, יישמעו מפי בני ישראל בכל מקום שהם רק קול ששון וקול שמחה, קול אומר 'ברוך השם', 'ברוך השם אשר היטיב לנו'. ועיקר העיקרים בקשו על הגלות המרה הזו, בקשו על השכינה הקדושה שתקומם במהרה מעפרה, בזכות קיום התורה והמצוות. שנזכה שתהיה זו שנת גאולה וידועה, שנה בה יגל הקב"ה וישמח בנו. שנה בה תתקבלנה כל תפילותינו לרחמים ולרצון לפני אדון כל. בקשו מהתורה הקדושה, אותה אנו עומדים לפייס כעת, שתעמוד לנו למגן ולתפילה לפני כיסא הכבוד ותתחנן לפני הבורא, ריבונו של עולם, בניך בני ישראל מקבלים על עצמם ללכת בדרך טובה וישרה המקובלת לפני כיסא כבודתך, במילא כתבם וחתמם, כולם כאחד, בספרם של צדיקים גמורים, לאורך ימים ושנים טובות וזוכה באלה הגופים לקבל פני משיח צדקנו, במהרה בימינו, אמן.

הוצאת הגליון נתרם

לרפואת האשה החשובה
רחל גושא בת מלכה רבקה
בתושח"י

שעות רבות וכסף רב מוכנסות בעריכת הגליון שיצא בטוב טעם ודעת ובשפה ברורה, לכן פונים אנו בבקשה לכל אנשי לקחת חבל בנעמים ולהשתתף בהוצאות להפצת הדא"ח, ונאה הדבר ומקובל לתרום בעידן דחדוותא בעת שמחה או לעיני יקירים אגא צרו קשר עם המוכן ושאו את נדבת לבכם

לקבלת הגליון כל שבוע באימייל שלחו הודעה ל: dtsassov@gmail.com

י"ל ע"י **"מכון נועם אמרים"** סאסוב
רח' קדושת יו"ט 1, קרית ישמח משה, גני תקווה
טל: 052-768-8014 | פקס: 03-736-1653
dtsassov@gmail.com

הפצת הדא"ח לזיכוי הרבים - כל הזכויות שמורות ©